

УДК 811.161.2'373.611:81'373.612

Оксана КОНОВАЛОВА,

*аспірант кафедри філологічних дисциплін та методики
їх викладання у початковій школі Дрогобицького державного
педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)
konowalowa@ukr.net*

ВІДДІЄСЛІВНІ ІМЕННИКИ З СУФІКСОМ -СТВО НА ПОЗНАЧЕННЯ ДІЇ/ПРОЦЕСУ І СТАНУ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ І. ФРАНКА

У статті на матеріалі поетичних, прозових і драматичних творів досліджено словотвірний, семантичний та стилістичний потенціал лексем словотвірного типу на -ство з предметним значенням дії/процесу і стану; систематизовано похідні субстантиви на основі співвідношення твірних та похідних основ і лексичної семантики в художньому мовленні письменника; описано основні семантичні групи; з'ясовано морфологічні зміни у процесі словотворення.

Ключові слова: *девербатив, транспозиція, мотивація, семантичні відношення, словотвірний афікс, морфологічні перетворення, стилістичний потенціал.*

Лім. 20.

Oksana KONOVALOVA,

*graduate student, Department of philological sciences and techniques of
teaching in elementary school, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical
University (Ukraine, Drohobych) konowalowa@ukr.net*

VERBAL NOUNS WITH THE SUFFIX -STVO TO DENOTE THE ACTION/PROCESS AND THE STATE IN ARTISTIC TEXT OF I. FRANKO

The aim illumination different aspect of interpretation of verbal nouns of word building type on -stvo (creation, semantics, functioning) in writer's artistic texts.

In the article on material of poetic, prosaic and dramatic works word-formation, semantic and stylistic potential lexemes of the word building type on -stvo with the noun value of the action/process and the state; the derivatives of substantives are systematized of the basis of correlation of formative and derivative bases and lexical semantics in the artistic broad casting of writer; basic semantic groups are described; morphonological changes in the process of word-formation are clarified. Originality of introduction of abstract substantives with the value of action/process and state in text determines their role in forming of I. Franko's original poetics. Verbal derivatives with a suffix -stvo are marked of original derivational and lexical semantics. Motivation and semantic relations between formative and derivative are

exposed by concrete substantives in a context. In the process of word-formation there are such morphological changes: truncating of verbal bases, duty of accent. In the context of observed osblyvist origin and use of alternative lexical meaning deverbatyv. Derivatives – lexical derivatives – complex nouns are merit special attention. In Franko's poetic discourse is updated artistic potential of different styles vocabulary (vernacularism, archaisms and loan-words from another languages) and new formations. Expressive possibilities of the investigated word-formation type are consist in updating and poeticizing of language, transfer of local peculiarity.

Perspective study sees to clarify the laws of creation and functioning of poetry and prose Francs derivatives with the suffix -atsi(ja), study their role in fuller expressiveness verbal thinking copyright specificity.

Key words: *deverbatyv, transposition, motivation, semantic relations, derivational affix, morphological transformation, stylistic potential.*

Ref. 20.

Оксана КОНОВАЛОВА,

аспирант кафедри філологічних дисциплін і методики їх преподавання в початковій школі Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) konowalowa@ukr.net

ОТГЛАГОЛЬНЫЕ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ С СУФФИКСОМ -СТВО ДЛЯ ОБОЗНАЧЕНИЯ ДЕЙСТВИЯ/ПРОЦЕССА И СОСТОЯНИЯ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ И. ФРАНКО

В статье на материале поэтических, прозаических и драматических произведений исследованы словообразовательный, семантический и стилистический потенциал лексем словообразовательного типа на -ство с опредмеченным значением действия/процесса и состояния; систематизированы производные субстантивы на основе соотношения образующих и производных основ и лексической семантики в художественной речи писателя; описаны основные семантические группы; выяснены морфологические изменения в процессе словообразования.

Ключевые слова: *девербатив, транспозиция, мотивация, семантические отношения, словообразовательный аффикс, морфологические преобразования, стилистический потенциал.*

Лит. 20.

Постановка проблеми. Франкове художнє мовлення, і це вже аксіоматично, – вагома віха в розвії національної літературної мови, становленні її когнітивно-сміслових і граматичних канонів. Одначе цей аспект ще не знайшов достатнього висвітлення в сучасній лінгвістиці (як і в лінгвостилістиці) – як цілісного, так і на різних рівнях художньої систе-

ми. Маємо передовсім на увазі питання словотвірно-семантичного плану, зокрема, дериватів із суфіксом -ство, що функціонують як експресивні та гнучкі вербалізатори авторської художньої ідеї, допомагають максимально точно передати авторський задум. Різномасштабний аналіз похідних цього словотвірного типу завжди актуальний, оскільки виявляє прагнення письменника до максимального використання їхніх виражальних можливостей. Незважаючи на наявність окремих наукових праць, пов'язаних із вивченням мовотворчості Івана Франка, ці одиниці не стали ще предметом спеціального системного аналізу. Наше дослідження є черговою спробою досягнути внесок І. Франка в розбудову і розвиток лексичного складу української літературної мови загалом та поетичного мовлення зокрема.

Аналіз досліджень. Питання лінгвальної природи українських віддієслівних іменників, а в їхніх межах – девербативів зі значенням предметної дії, процесу, стану, завжди привертало увагу вчених. Дериваційний аспект вивчення згаданих похідних частково розкриває монографія «Морфеміка української мови» О. Безпояско та К. Городенської [1], у якій словотворчі афікси української мови на спільній семантичній основі вперше згруповано у функціонально-семантичні поля. У дисертації О. Максимець [12] уперше в українській лінгвістиці системно досліджено будову та розвиток словотвірної категорії віддієслівних іменників з предметним значенням дії, процесу і стану в новоукраїнській мові кінця XVII – XXI ст., виявлено основні лексико-словотвірні типи й моделі згаданих дериватів. Дослідження Л. Колібаби [8] «Асиметрія словотвірних співвідношень багатозначних дієслів та іменникових девербативів» пов'язане з вивченням дериваційної природи розглянутих похідних. Інтерес науковців до мовного матеріалу, що репрезентує авторську індивідуальність у художньому дискурсі, продовжує зростати. Особливості структури й семантики оказіональних іменників із абстрактним значенням у мовотворчості Т. Мельничука та С. Сапеляка описує К. Дюкар [6]; актуалізацію семантики лінгвальних засобів традиційного словника поезії П. Гірника з'ясовує Н. Ладиняк [9]; словотвірну структуру і функції абстрактних іменників в оповіданнях О. Забужко розглядає Л. Приблуда [14]; специфіку девербативів у словотвірно-морфологічному аспекті в канві творів В. Винниченка висвітлює І. Демешко [5]; роль нульсуфіксатів у формуванні ідіостилів окремих письменників розкривають праці Т. Біленко [2], Г. Вокальчук [3]. Проблеми творення віддієслівних іменників із категоріальним значенням предметності у системі художнього дискурсу Франка побіжно торкнувся професор В. Грещук у праці «Поетична творчість Івана Франка і розвиток лексики української літе-

ратурної мови кінця XIX – початку XX ст.» [4], дослідивши, зокрема, які лексеми були створені та упроваджені письменником і які словотвірні моделі були ним використані. Л. Фатейкіна у статті «Засоби діалектного словотвору в поезіях І. Франка» [17] коротко подає словотвірні моделі та семантичні групи діалектизмів. Окремі студії не дають загальної цілісної картини про інтелектуально-художній та мовний потенціал і значення Франкової поетичної спадщини. Актуальність нашої розвідки зумовлена відсутністю досліджень віддієслівних іменників словотвірного типу на -ство з погляду структурних, лексико-семантичних і лінгвопоетичних характеристик у мові І. Франка. Її **мета** – описати особливості взаємодії лексичної та словотвірної семантики віддієслівних субстантивів як елементів авторського мовлення. З’ясування словотвірно-морфологічних особливостей віддієслівних дериватів у канві художніх творів та дослідження специфіки вживання похідних різних функціонально-стилістичних груп у контексті є основними завданнями дослідження.

Виклад основного матеріалу. Поєднання дієслівної семантики з категоріальним значенням предметності, особливості словотвірної структури зумовлюють своєрідність девербативних іменників зі значенням опредметнених дій, процесів, станів. Ці похідні становлять досить велику та різноманітну в семантичному плані групу лексики творів І. Франка. Віддієслівні абстракти, утворені за допомогою суфікса **-ств(о)**, мають значення тривалої, незавершеної, розгорнутої в часі дії (перебування в певному стані), інколи з відтінком результативності.

Аналіз словотвірної структури дериватів показує, що до процесів їхнього творення долучаються переважно морфологічні операції скорочення морфонеми складу [18, 70], тобто усічення тематичного суфікса дієслівної основи -а, -и, -ува: лицемір-ство ← лицеміри-ти, лукав-ство ← лукави-ти, куховар-ство ← куховари-ти, дій-ство ← діја-ти, циган-ство ← цигани-ти, грубіян-ство ← грубіяни-ти. Якщо похідні іменники утворюються від дієслів із наголосом на суфіксі, то до процесу деривації долучається чергування наголосу: здір-ство ← здира́-ти, слід-ство ← сліди́-ти, обжір-ство ← обжира́-ти(ся), вбів-ство ← вбива́-ти, гетьман-ство ← гетьманува́-ти, лихвар-ство ← лихварюва́-ти, хам-ство ← хамі́-ти, ледар-ство ← ледарюва́-ти, кокет-ство ← кокетува́-ти, шахрай-ство ← шахраюва́-ти, шинкар-ство ← шинкарюва́-ти, злодій-ство ← злодіюва́-ти, столяр-ство ← столярува́-ти, вчитель-ство ← вчителюва́-ти.

Трапляються субстантиви, мотиватори яких – складні дієслова, котрим властиве значення «виконувати дію, характерну тому, що позначено твірним словом»: марнотратство ← марнотратити, добродійство ←

добродіяти, верховодство ← верховодити, хліборобство ← хліборобити. Композитні дієслова та композитні іменники абстрактної дії вступають у своєрідні словотворчі й семантичні відношення, для них характерна тотожність значення при різних синтаксичних функціях: «... Чисто держися в житті та не доходи до **марнотратства**...» [19, Т.9, 150]; «Я ж не прибільшував злими способами свого надбання, / Ані не рад **марнотратством** його та недбальством вменшити!» [19, Т.9, 396]; «Що вивчена на них твоя / Економія **марнотратства** / Не згожа для людей, для душ людських, / Як не згожий осел / До гри на фортеп'яні» [19, Т.3, 34]; «Коли побачиши грішних і неробів, / Що в розкошах живуть і в **марнотратстві** / Людською кривою та самохвальством, / То не ревнуй на божу справедливість...» [19, Т.3, 193]; «Смертним, котрому захоче, дає поміч сильну й підмогу: / В зборах и радах народних вона їм дає **верховодство**...» [19, Т.9, 325]; «До **хліборобства** охоти не має» [1, Т.24, 161].

Доволі особливими є субстантиви у межах лексико-словотвірного типу девербативів на позначення дій, пов'язаних із певним видом трудової та професійної діяльності особи, ремеслом, інколи на позначення рис характеру. Так, О. Безпояско та К. Городенська вважають, що особливість цих похідних полягає в тому, що вони базуються на предикатах – дієсловах, що є одиницями мови, а не мовлення через свій штучний характер. Дієслова такого взірця є результатом попередніх дериваційних процесів [1, 106]. А. Нелюба називає таке словотворення черезкроковим [13, 201-209]. Н. Левун зазначає, що черезступеневі деривати творяться від іменникових основ, поминувши один або (рідко) два-три словотвірні ступені: іменник → пропущене відсубстантивне дієслово → віддієслівний іменник [10, 104]. У текстах Івана Франка виявляємо чимало таких дериватів: злочинство (← *злочинствувати ← злочин), вуглярство (← *вуглярствувати ← вугляр), комірство (← *комірствувати ← комірник), челядництво (← *челядництвувати ← челядник), апостольство (← *апостольствувати ← апостол), комедіанство (← *комедіанствувати ← комедіант), святокрадство (← *святокрадствувати ← святокрадець): «...Тож винить його в **злочинстві** –/ Безсердечність би була» [19, Т.8, 411]; «Гей, гей, якби-то мені відки інде прокормитися, не поглянув би я навіть на тото **вуглярство**» [19, Т.14, 247]; «Нашу хату закупив жид Йойна на хлів для телят, а ми з бабою, як видите, пішли в **комірство**» [19, Т.15, 235]; «Бідний і ще й слабовитий, він живо, як ніхто другий, почував потребу такої спільності та взаємності і від самого початку свого **челядництва** не переставав намовляти та заохочувати своїх товаришів...» [19, Т.15, 306]; «...зразу старався вмовити себе, що все

те – терпіння, нерозлучні з усяким великим ділом, з апостольством» [19, Т.16, 287]; *«Була хвиля, коли в голові його промайнув сумнів, чи се, може, не гірка іронія, але довгим життям і вихованням втолочене в кров і кість його комедіантство зараз взяло верх»* [19, Т.18, 140]; *«Я на теє святокрадство, / Фарисейство і лайдацтво / Не подамся, поки жив!»* [19, Т.5, 111].

Виявлені у Франковому дискурсі дієслова-мотиватори (і відповідно похідні іменники) нормативні, вони зафіксовані в СУМ – *дармоїдствувати (дармоїдство), геройствувати (геройство), сибаритствувати (сибаритство), святотатствувати (святотатство), фарисействувати (фарисейство), богохульствувати (богохульство)*. Для поета надзвичайно важливою є естетика образного слова, краса його складності чи простоти. Неповторність образно-виражальних мовних засобів – основа їх повноцінного естетичного сприйняття: *«За те, що дармоїдство тут / З робочих рук ссе кров і піт...»* [19, Т.1, 53]; *«У Корінфі на свободі / В Бакхїаді славнім роді / Молодий ще Демарат, / Спадок по вітцю діставши, / Дармоїдством згордувавши, / До купецтва взятъся рад»* [19, Т.6, 493]; *«Отсе мій сільський адлятус, товариши у конспіраційній роботі, хлопець, що з незрівняним геройством витерпів важку кару, а не зрадив мене»* [19, Т.21, 278]; *«Що я колисався в колисці сибаритства та егоїзму, поки вона розливала передо мною коштовні пахощі своєї першої любові...»* [19, Т.22, 66]; *«Анеля так щиро, так спокійно, без ніякого замішання, з такою дитячою невинністю впевнювала його, що ні про яку історію нічого не знає, що противне припущення було би злочином, святотатством, сповненим на його любові, на його домашнім щасті»* [19, Т.19, 55]; *«А християни теж письмо від нас взяли, / А богом чоловіка, знай, зробили, / Якого ми за богохульство розп'яли, – / А наш закон вони лише зганьбили»* [19, Т.6, 142].

Масив девербативів із суфіксом -ств(о) має досить розгалужену систему лексико-словотвірних значень:

1) Абстракти, що вказують на **стосунки між людьми**: *«Повзе облуда, здирство, плач народу, / Цвіте бездушність, наче плісень з муру»* [19, Т.1, 173]; *«А що в нім було? Біганина / За крейцаром, здирство, ошука, брехня, / А щастя – ну, хоч би година!»* [19, Т.1, 225]; *«Дізнавшись, що Люцій з Туллією / Бунтують проти нього сенаторів, / Патриційів приводять до присяги, / А з найбільшніх, найнеосвітніших / Підкупують, таких би можна / В потребі вжити на всяке лиходійство, / Покликав Сервій сенаторську раду...»* [19, Т.7, 42]; *«З правдиво жіночою грацією розкидала їх так, що в тім ніби неладі видно було певну провідну думку, навіть певне невинне кокетство»* [19, Т.19, 10].

2) Девербативи на позначення дій, пов'язаних із певним **видом трудової та професійної діяльності особи, ремеслом**: «*Аж рано крем / Ми взнали: з гостей із сусідства / Сам староста з комісарем / Прибули у село для **слідства***» [19, Т.2, 78]; «*Шандар і начальник рушають на **слідство***» [19, Т.2, 250]; «*А ти люд втиши негайно, / Марція оскарж формально, / Дай йому для **слідства** час, / Аби закид деспотизму, / Самоволі й егоїзму / Справді не тяжив на нас*» [19, Т.7, 465]; «*...а хоть Іваниха і Матій удались до суду, щоб перепровадив **слідство** над винайденим трупом, то хто докаже Мошкову вину, коли його власна совість мовчить?*» [19, Т.14, 441]; «*Відколи я хлопом став / Я знайшов спокій і силу / В собі, й всякий би знайшов, / Якби, кинувши **шахрайство**, / На той самий шлях пішов*» [19, Т.1, 256]; «***Гетьманство** Секста Тарквінія*» [19, Т.7, 173]; «*І того dokonали / По потаємній змові не знатніші / Патриції, а кілька гвалтолюбних / Та зисколюбних одиниць, що жваво / Займалися **лихварством** непочесним*» [19, Т.7, 347]; «*...Креон на мене тайком засідаєсь, / Мене прогнать бажає, підсилає / Сього чарівника та інтригана, / Підступного чудесника, що тільки / В **лихварстві** добре бачить, та сліпий / У своїй штуці*» [19, Т.9, 406]; «*Я вскорі привик до его невеликого газдівства, оженився і по смерті вітця зачав дальше вести его заробок, **шинкарство***» [19, Т.14, 66].

3) Іменники на позначення **вчинків людини**: «*А ворогові труту влив у душу, / Його спокусив на **відступство** й зраду*» [19, Т.5, 75]; «*І чом відступників у нас так багато? / І чом для них **відступство** не страшне?*» [19, Т.5, 88]; «*Отсе вовнутр дому пішли / Месниці, огидне **переступство** женучи!*» [19, Т.9, 515].

4) Субстантиви, що називають **рисни характеру** людини: «*Се просто **хамство***» [19, Т.13, 14]; «*Ваш глупий вереск, то лиш знак їх – / Тих ваших хитроців усяких, / Знак, що за підлеє **ледарство**, / Тупе та низькеє коварство, / І скільки злоби, трути, жовчі / В ослячій шкірі крилось мовчки*» [19, Т.13, 494]; «*Що чоловіцтва в мені життєві конвенанси не змінять, / Що **лицемірства** я теж маску фальшиву відверг?*» [19, Т.13, 122]; «*Та я справді радо / Говорю правду в очі, особливо / Тим, хто мені немилій за брехливість, / Облесність та паскудне **лицемірство***» [19, Т.7, 225]; «*...Але у серці її розбудив шпаркий Арга-убійця / Пестоці, й речі брехливі, та хитроці, та **лицемірство** / Так, як хотів громовладець...*» [19, Т.9, 350]; «*Від вина уста ті п'яні, / Від **обжирства** ум охляв*» [19, Т.5, 135].

Для похідних, що постали шляхом транспозиції дієслова в іменник, обов'язковим є збереження загального дієслівного значення за зміни функціональних характеристик. Але девербатив може передавати різ-

ні значення мотиватора, фіксуючи в такий спосіб існування різних лексико-семантичних варіантів. Наприклад, іменник **свідоцтво** означає: 1. Офіційний документ, який підтверджує, свідчить якийсь факт або містить відомості про кого-небудь; посвідчення. 2. Свідчення [15, Т.9, 78]. Виокремлення основних лексико-семантичних варіантів зумовлене стильовими нормами вживання слова **свідоцтво**, його епітетною сполучуваністю та асоціативними зв'язками в метафоричних контекстах: «Було б нас більш померло, бо якась / На нас італська пані завзялась / І випросила в короля **свідоцтво**: / Держать їх, аж їм вимре все жіноцтво» [19, Т.2, 269]; «– І **свідоцтво** шкільне з осьмої класи, – доповнив Стебельський...» [19, Т. 15, 122]; «– Як то, хіба ж не знаєте, що вийшло таке право, щоби ніхто не смів займатися ніяким ремеслом, хто від свого цеху не має **свідоцтва** здатності» [19, Т.16, 260]; «Тою сіткою закриті / спали ті брати в яскині / триста літ, аж поки бог їх / на **свідоцтво** не позвав» [19, Т.3, 64]; «А рано до курії живо пішли / І вольска-донося з собою взяли, / Сенатові те, що доніс він, явили / І власним **свідоцтвом** його покріпили» [19, Т.7, 491]; «Тож обручаю вас тут і благословлю на будуще / З волею ваших батьків при **свідоцтві** отсього сусіда» [19, Т.13, 171]; «Ні, таке подружжя з боку доктора було би безумством, гріхом і **свідоцтвом** про брак патріотизму!» [19, Т.18, 57]; «Камінь же вічним **свідоцтвом** зістався, / Що Антіпатром сей муж називався, / Предки ж патриції були старі» [19, Т.9, 299].

В індивідуальному словнику письменника лексема **добродійство** займає помітне місце і щодо частоти вживання, і щодо значенневих відтінків, з якими вона використовується. У семантичній структурі зазначеної лексеми реалізовано два значення. Чимало контекстів засвідчують її вживання в значенні 'те саме, що добродіяння' [15, Т.2, 324]: «Бо, глянь, яке **добродійство** ти робиш / Страждущим людям!» [19, Т.4, 20]; «Назвув тебе своїм вітцем правдивим, / Бо назви по чеснішої не знаю, / Хоча **добродійство** далеко більше / Тобі завдячую, як рідному вітцю» [19, Т.6, 290]; «...Але від давніх літ **добродійство** / Те вже вам зготувала вітчизна...» [19, Т.7, 252]; «Перша річ: ви приходите до нас / Як оскаржителі, немовби ми / Зробили щось неправе, в тій думці, / Що поворот для нас найбільше **добродійство**» [19, Т.7, 369]; «А знав він, що в таких разях найліпша річ / Юрбу **добродійством** для себе позискати...» [19, Т.7, 542]; «Сі були вдячні йому за великеє те **добродійство**...» [19, Т.8, 327]; «О хоч би він навіть батька мого вбив, / Мені ж таке **добродійство** зробив, / Я б гідним уважав його найвищої / Почесті й ласки» [19, Т.13, 23]; «А для бідного помічника мулярського все-таки **добродійство** велике» [19, Т.15, 301]; «Хто не був йому зобов'язаний чи то **добродій-**

ством, підмогою, приятельською службою або хоч доброю радою?» [19, Т.18, 127]. Підставою для виокремлення цього значення є усталена, традиційна сполучуваність лексеми **добродійство** з дієсловами конкретної семантики *робити, зготувати, позискати, зробити* та епітетами *велике, більше, найбільше*. Серед лексико-семантичних варіантів лексеми також функціонує сема «добродії (добродій)»: «*Може, добродійство газетку нову дозволять?»* [19, Т.15, 172]; «*Але візьміть, добродійство, газетку!*» [19, Т.15, 178]. Очевидно, що цей архаїзм належить до лексичних одиниць, які творять урочисто-піднесену текстову ауру, вносять відтінок архаїчності.

У композитних іменниках функціонують дієслівні основи з певними значеннями: 1) «набувати змін або змінювати вигляд когось» – вести (**діловодство**), діяти (**блудодійство**), ламати (**віроломство**), вбивати (**братовбійство, отцевбійство, мужовбійство**); 2) «фіксувати в певному місці, змінювати місце перебування чогось чи когось» – сидіти (**домосидство**), плавати (**мореплавство**), красти (**конокрадство**), ловити (**риболовство, звіроловство**); 3) «поглинати» – їсти (**людодійство**); 4) «почувати» – любити (**властолюбство, грошлюбство**); 5) «поводитися» – відступати (**віровідступництво**), присягати (**кривоприсяжство**), молоти (**пустомельство**). Перші основи співвідносяться з іменниками на позначення істот (брат, отець, муж, кінь, людина, риба, звір) та неістот (блуд, віра, дім, море діло, влада, гроші), з прислівниками (криво, пусто). Для лексичних дериватів-композитів характерний різний спосіб упорядкування значень у дієслів та іменників абстрактної дії [7, 28]. Семантика і структура композитів залежать від найбільш характерних ознак синтаксичної сполучуваності кожної частини мови, лексичної сполучуваності слів, типу номінативного і лексичного значення одиниць, що їх мотивують. Словотвірні категорії у межах частин мови мають свій характерний набір синтаксичних еквівалентів для композитів. Об'єднання елементів словосполучення в одне слово (згортання словосполучення в лексичну одиницю), абстрагування значення дії/процесу і стану детермінує створення нового значення: ‘віроломство – порушення обіцянки, присяги; підступність, зрадництво’, ‘пустомельство – беззмістовні розмови, пусті слова, фрази’, ‘кривоприсяжство – фальшива присяга’ тощо. Композити в контекстах – похідні номінативні одиниці, які належать до двох груп: а) з сурядним і б) підрядним відношенням основ. Їхнє значення не є простою сумою значень компонентів, це завжди нова структурно-сміслова єдність, семантику якої можна зрозуміти, відштовхуючись не стільки від структурних компонентів, як від контекстного оточення. Особливу роль тут відіграє й емоційно-експресивне

забарвлення слова, яке можна розглядати як компонент його лексичного значення, зумовлений позамовними чинниками, позаяк слово не тільки називає певне явище, а й дає йому експресивну, емоційну оцінку.

У творенні лексичних дериватів з абстрактним значенням (психологічної рефлексії) бере участь займенниковий компонент [5, 180]: «*По-езіє, красавице чудова, / Твоє лице подібну силу має / Змінити камінь самолюбства й злості / У сльози, в співстраждання до людей*» [19, Т.1, 304]; «*Чи ж то не самолюбство – так пестити / Те тіло, знаряд всіх покус чортівських, / Те джерело всіх забігів лукавих?*» [19, Т.4, 19]; «*Як гидкими нині, / Як низькими, фальшивими, з джерел / Брудного самолюбства йдучими / Здались йому похвали і подяки...*» [19, Т.4, 24]; «*Дух гордості, зневіри й самолюбства / Клубиться в серці твоїм, мов дракон!*» [19, Т.5, 292]; «*Приймайте ту мою свободомовність / За благородство чи за самолюбство, / Я не відступлю від того, що раз / Признав за слушне...*» [19, Т.7, 317]; «*Подумайте, нарешиті, як велике / Право конечності, якому навіть / Боги коряться, і не йдїть на прою / З судьбою та не піддавайте / Невїжі й самолюбству свої душі...*» [19, Т.7, 341]; «*Гаряча, пристрасна і заздрїсна любов чоловіка з великим засобом фантазії, гарячої крові і самолюбства...*» [19, Т.18, 69]; «*І нараз зломилася, розвіялася вся моя впертість, моя завзятість, моє самолюбство*» [19, Т.20, 67]; «*Рїпники розказували страшні події голодної смерті, самовбійства, рабунків*» [19, Т.15, 305]; «*Самовбійство — се трусїсть, / Се втека з борні, / Ошуканська крїда, — / Так скажуть мені*» [19, Т.2, 173]; «*Таж мож було й в нас, так як в Римі, уїти / Неволї через самовбійство*» [19, Т.13, 570]; «*Самовбійство — се прогріх, / Безправ'я і злість...*» [19, Т.2, 173]; «*...Як посмів ти з такими брехнями / Та самохвальством до мене підходити?*» [1, Т.8, 180]; «*Але тепер з моїх уст не полетїть те самохвальство / Поміж безсмертними, бо я й сама провинилася дуже, / Впала у грїх невимовний і тяжко зблудила душею*» [19, Т.9, 241]; «*Патриціям нелад було, / Що правління, хоч влад ішло, / Самозванства мало вид...*» [19, Т.7, 15]. О. Тараненко вважає, що утворення з компонентом само- у загальних значеннях а) здійснення чого-небудь з власної ініціативи, самостійно і б) спрямованості дії на самого себе; замикання ознаки в самому собі – це утворення з нейтральною або більш чи менш несхвальною конотаціями. Актуалізація їх свідчить, з одного боку, про зростання ролі особистісних чинників, а з другого, – посилення несанкціонованих дій, діяльності... [15, 33].

Ідіостиль письменника – це система мовних засобів. На лексичному рівні вони репрезентована різними шарами лексики. Ясно усвідомлюючи, що в його часи «українському слову приходилось здобувати нові

поля невідомих досі понять», І. Франко, блискучий знавець рідної і багатьох європейських мов, виробив стратегію розбудови і збагачення лексики української літературної мови, задекларовану в численних, часто полемічних, публікаціях і зреалізовану власною поетичною творчістю. Як показує аналіз віддієслівної лексики, у її складі багато іменників, запозичених із російської чи старослов'янської мов, які не стали нормативними для української літературної мови, але відбивають процес підшукування «оптимальних форм у час, коли мова тільки формувалася, коли відчувала на собі багато різних чужих впливів» [11, 639]. Це елементи «язичія», наприклад: «*Дав бо Аякс все оружний / На знак дружества свого / Гекторові довгий пояс...*» [19, Т.9, 337]; «*Самоудовольство і певність після побіди, віднесеної над зятятстю Довбушчука, переселилися в душі його в благодатне чувство надії, скріпляю ще нас перед новими опасностями*» [19, Т.14, 15]; «*Так плачте діти! Се наш предок Каїн, / Проклятий богом за убійство брата...*» [19, Т.1, 294]; «*Чи ти знаєш, / Що ті слова — найтяжчая провина, / Убійство серця, духу і думок / Живих і ненароджених?*» [19, Т.2, 126]; «*З її уст вилітають бажання страшні — / Се бажання пожарів, убійства, різні*» [19, Т.2, 237]; «*Одних учать п'янства, що водить їх в лютість, / А в інших пре горду нагострять надутість...*» [19, Т.3, 194]; «*З горя вона тоді не раз і написалася, і той звичай лишився у неї ще й дотепер, хоть ніколи п'янство не довело її до того, щоб розтринькувала та прошастувала гірко запрацьоване добро*» [19, Т.14, 255]; «*...Ні, так, як господнім словом / Благословить не можу зла, убійства, / Напошанівку заповідей божих*» [19, Т.4, 40]; «*Отак одному пригатовивши / Загибель, а другому майже певну / Побіду, бо під позором шпїонства / Мав із Суреною постійні зносини — / Повів римлян...*» [19, Т.6, 236]; «*...щоби через то дати Андрієві також почувувати, як необходима йому графиня з своїми материнськими науками і з своїм **руководством***» (19, Т.14, 141); «*Пан староста казав мені виразити вам своє повне признання за ваше **послушенство**...*» [19, Т.23, 113].

Письменник уважав іншомовні запозичення одним із засобів поповнення лексики української мови, розуміючи, що жодна із мов не може обійтися без таких одиниць. Тепер офіційно вважається, що лексикон української мови має принаймні десять відсотків слів, які влилися в нашу мову з інших мов. Отож Франко активно працював у цьому напрямі, тому неабияк прислужився збагаченню виражальних можливостей української мови. Щоправда, письменник не тільки запозичував готові лексеми, він проводив велику словотвірну роботу, використовуючи інколи корені іншомовних слів та українські словотворчі афікси [11, 624].

Піклуючись про розвиток нової української літературної мови, І. Франко дбав і про відповідне її художньо-стилістичне збагачення. Тому чільне місце в його ідіостилі посідає функціонально увиразнена діалектна, просторічна, а також архаїчна лексика чи «ковані слова». Дослідник І. Ціхоцький кваліфікує останні як «мовні гібриди» – «фабриковані» лексеми (так звані «новоуковані слова»), що поєднували одночасно ознаки російської і власне української граматичної структури [20, 253]. Згодом вплив «язичія» зводиться до мінімуму, і його місце займає рідний діалект. Утім, віддієслівні деривати на -ств(о), що демонструють яскраві риси бойківської чи лемківської говірки, представлені не так панорамно. Це іменники, які характеризують людські вчинки – **відступство, проневірство, лайдацтво**: «А ворогові труту влив у душу, / Його спокусив на **відступство** й зраду» [19, Т.5, 75]; «Та славу божу тайною покрити – / Се злочин, мов у землю скарб зарити. / Карається не раз найгірш усіх, / Як непростимий **проневірства** гріх» [19, Т.3, 205]. Такі колоритні словоформи надають поетичному мовленню розмовності, динамізму, неповторного звучання. Для підсилення зображуваного автор вдається до накопичення дериватів в одній строфі або до вживання з однокореневими словами, що дає йому змогу сконденсувати опис: «І чом **відступників** у нас так багато? / І чом для них **відступство** не страшне?» [19, Т.5, 88]; «Я на тебе **святотрадіство**, / **Фарисейство** і **лайдацтво** / Не подамся, поки жив!» [19, Т.5, 111]. Цей пласт лексики – вагомий компонент лексико-стилістичної системи, він урізноманітнює художню мову, посилює емоційно-експресивну виразність мовлення.

Крім діалектизмів, виявляємо у письменника й застарілі форми: «А про їх **циганство** я не згину, – завтра будуть гроші за новелу» [19, Т.15, 207]; «А особливо **дійства** щоб багато!» [19, Т.13, 183]; «Невпинне **дійство** мужа проявляє» [19, Т.13, 234]. Це переважно окремі елементи, вкраплення, вони не заважають розумінню змісту Франкових поетичних творів, які стали здобутком загальноукраїнської культури. Добір і застосування різноманітних мовних засобів, лексичних елементів, сплав літературної мови із загальнонародною, художньо-естетичні пошуки упродовж усього творчого життя, шукання форм вираження думки сприяли тому, що поезія досягла «найвищої сили та гідності», стала «виразом життя і боротьби».

Серед Франкової лексики є немало слів, які утворені з українськими коренями – **забійство, обманство, ошуканство, замішательство, пиянство, віщунство, супірництво, крутарство, лизунство, благословенство, земледільство, грабівництво**. «Словасаморобки» живуть лише в своєму контексті: «Він бачив як за Довбушеві скарби зносяться

по цілім краю народні школи і воститалища, удержують і образуються тисячі убогих сільських дітей, підноситься **земледільство** і промисл...» [19, Т.14, 15]; «І поки б допустив таку підозру / На нього, батька, любого такого, – / То швидше вже закине **ошуканство** / Братам...» [19, Т.13, 102]; «Радісний ти повернув і погідний, як видно, дарунки / Ти поміж бідних роздав і приняв від них **благословенство**» [19, Т.13, 129]; «Не так живуть там, як тобі здається; / Немає дому, щоб чистіший був, / Вільніший від усякого **лизунства**» [19, Т.9, 402]; «Многі свідки посвідчають, / що зі всіх, котрі **віцунством** / Займалися, **Небій Аттій** / Найлюбіший був богам» [19, Т.6, 506]; «Жид жида перегонював в **крутарстві**, / І кожний льокай частку рвав якусь» [19, Т.1, 213]; «Якби могутість, щастя і свобода / Відмірялись по мірі крові й сліз, / Пролитих з серця і очей народа, – / То хто б з тобою **супірництво** зніс?» [19, Т.2, 185]; «Люди прирадили держати свого пана під дозором, на **грабівництво** не хапатися та держати **острі варті і чекати**, що буде далі» [19, Т.21, 255]. Ці лексеми, оригінальні в аспекті функціональному та семантико-стилістичному, не ставши надбанням загальнонаціонального слововжитку, збагачують його експресивністю, образністю. На перший план тут виходить оцінний аспект, переважає художньо-поетична конотація.

Утворення по-новому передають не лише розуміння поетами світу, але й демонструють дериваційні можливості мови. Використання словотвору в художньому мовленні розширює його образні потенції, оновлює засоби. В. Грещук зазначає: «У розвитку лексики української літературної мови кінця ХІХ – початку ХХ ст., який характеризується трьома взаємодоповнювальними процесами – поповненням лексичного складу шляхом словотворення, запозиченням слів з інших мов та семантичними змінами в наявному лексиконі, – творчість І. Франка відіграла винятково важливу роль» [4, 688]. Автор статті визначив, які лексеми були створені чи впроваджені в обіг Франком і які саме словотвірні моделі були при цьому ним використані. Значну частину з них становлять прості й композитні віддієслівні іменники з абстрактним значенням. Франко створив свій унікальний лексикон **оказіоналізмів**. Вони у контекстах сприймаються як щось закономірне, природне, органічне, розкривають глибинні задуми і надають змісту нових, витончених нюансів. У більшості випадків поет вдається до словотворення з тонким відчуттям такту й міри. Новотвори допомагають розкривати глибинні задуми і надають змісту нових, часто несподіваних та оригінальних нюансів. Нами виявлено досить багато таких лексем, часто книжного звучання – **неробство, бездійство, провудирство, провідництво, розбійництво, пристайство, підхлібство, недумство, лизунство, монастирство,**

переступство, уступство, світовладство, чужовладство, людовладство: «Уста до уст притиснуть, мов брати, / Приязним, щирим словом заговорять, / Позбувшись пут **недумства**, темноти, / І зависті, і **людовладства**, й горя» [19, Т.1, 85]; «Та не було треба й року, доки / Всі спокій від **розбійництва** мали» [19, Т.6, 263]; «Отсе вовнутр дому пішли / Месниці, огидне **переступство** женучи!» [19, Т.9, 515]; «А тут не маю грошей, ні багатства, / Ні почетеї, ні **світовладства**» [19, Т.13, 192]; «Вони вмовлялися – віддати життя своє боротьбі за свободу: свободу народу від **чужовладства**, свободу людини від пут, які на неї накладають другі люди і нещасно уладжені суспільні відносини, свободу праці, думки, науки, свободу серця і розуму» [19, Т.15, 136]; «Без **підхлібства**, панове, без компліментів, але моє серце росте, коли слухаю ваших промов, вникаю в ваші думки» [19, Т.19, 259].

Девербативи, мотивовані словосполученнями, функціонують як лексичні деривати. Так, абстракти-новотвори зі значенням дії/процесу і стану **недумство, неробство** утворилися від основ нормативних дієслів, але нові за значенням і формою – основа дієслова сполучається з часткою не- (яка переходить у префікс) та іменниковим суфіксом, обидва афікси беруть участь у єдиному акті словотворення одночасно. Суфіксальне okazionale слово з'являється тоді, коли виникає потреба сформуванню чи розвинути поетичний образ, спираючись на можливості структури і семантики системних одиниць: «Уста до уст притиснуть, мов брати, / Приязним, щирим словом заговорять, / Позбувшись пут **недумства**, темноти [19, Т.1, 85]; «Розсаднице **недумства** і застою, / О Австріє!» [19, Т.1, 172]; «Відмалку без границь нещениї, / Пихи і гордості навчений, / Звик до **неробства**, і до ліни...» [19, Т.1, 198]; «Був чернець один у монастирі, / Що все врем'я свого чернецтва / В лінощах провів і у **неробстві**» [19, Т.3, 196]; «І пощо ж я родився на світ з затрутою кров'ю в жилах обтяженою від віків прокляттями нещасних, обтяженою найтяжчим прокляттям **неробства** та пихи?...» [19, Т.15, 187]. Це слова у певному контексті навіть більше необхідні, більше насичені за змістом та емоційним навантаженням, ніж звичайні, загальноживані слова. Їхня специфіка полягає в тому, що, обслуговуючи певний контекст, конкретний випадок, конкретну мовленнєву ситуацію, вони не претендують на те, щоб закріпитися в мові, увійти до загального вжитку, зосереджують на собі увагу і породжують значний емоційно-експресивний ефект.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Вживання абстрактної лексики зумовлене манерою художнього письма Івана Франка, є однією із його стилетворчих рис. Похідні субстантиви репре-

зентують специфіку та мовну організацію міні-контексту, стають елементами певної системи, якою є мовно-художня практика митця. Перспективу дослідження вбачаємо у з'ясуванні закономірностей творення та функціонування у Франковій поезії та прозі похідних із суфіксом -аці(я), дослідженням їхньої ролі в повнішому виразненні специфіки авторського мовомислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпояско О., Городенська Г. Морфеміка української мови / О. Безпояско, К. Городенська. – Київ: Наукова думка, 1987. – 211 с.
2. Біленко Т., Стовбур Л. Нульсуфіксальні деривати – лінгвопоетичний феномен художнього мовлення Василя Стуса / Т. Біленко, Л. Стовбур // Наукові записки (Національного університету «Острозька академія»). Сер. : Філологічна. – 2011. – Вип. 21. – С. 10-17.
3. Вокальчук Г. Словотворчість українських поетів ХХ століття: монографія / Г. Вокальчук. – Острогор : Нац. ун-т «Острозька академія», 2008. – 536 с.
4. Грещук В. Поетична творчість Івана Франка і розвиток лексики української літературної мови кінця ХІХ – початку ХХ ст. / В. Грещук // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин. – Львів, 1998. – С. 686–690.
5. Демешко І. Словотвірна морфологія девербативів у прозових творах В. Винниченка / І. Демешко // Наукові записки КДПУ. Серія : Філологічні науки (літературознавство) / ред. О. Семенюк (та ін.). – Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – Вип. 142. – С. 177-181.
6. Дюкар К. Особливості структури й семантики оказіональних іменників із абстрактним значенням у мовотворчості Т. Мельничука та С. Сапеляка (Електронний ресурс) / К. Дюкар. – Режим доступу : http://movoznavstvo.com.ua/download/pdf/2013_1/18.pdf.
7. Клименко Н. Складні іменники із значенням абстрактної дії / Н. Клименко // Мовознавство. – 1977. – № 3. – С. 21-28.
8. Колібаба Л. Асиметрія словотвірних співвідношень багатозначних дієслів та іменникових девербативів: монографія / Л. Колібаба. – К. : Інститут української мови НАН України, 2005. – 348 с.
9. Ладиняк Н. Актуалізація семантики лінгвальних засобів традиційного словника поезії П. Гірника (Електронний ресурс) / Н. Ладиняк. – Режим доступу: http://science.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/7/2014/pdf/ohie/9/1_10.pdf.
10. Левун Н. Словотвірні типи черезступених похідних в українській мові / Н. Левун // Дослідження з лексикології і граматики української мови. – 2015. – Вип 16. – 103-110.
11. Лесюк М. Становлення і розвиток української літературної мови в Галичині : монографія / М. Лесюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014. – 732 с.
12. Максимець О. Формування словотвірної структури іменників зі значенням предметної дії в новій українській мові (кінець ХVІІ – початок ХХІ ст.): автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / О. Максимець // Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.

13. Нелюба А. Черезкрокове словотворення й інноваційні вісця в українській мові (на зразках суфіксальних дериватів) / А. Нелюба // Вісник Дніпропетровського університету. – 2009. – Т. 17. – № 11. – С. 201–209.
14. Приблуда Л. Словотвірна структура і функції абстрактних іменників в оповіданнях Оксани Забужко (Електронний ресурс) / Л. Приблуда. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/476>.
15. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970-1980.
16. Тараненко О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець ХХ — початок ХХІ ст.): монографія / О. Тараненко. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 248 с.
17. Фатейкіна Л. Засоби діалектного словотвору в поезіях І.Франка («З вершин і низин», «Зів'яле листя») / Л. Фатейкіна // Мудрий велетень духу і невтомний титан праці. Матеріали наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня народження та 90-річчя від дня смерті І.Я. Франка. – Сімферополь, 2006. – С. 189-192.
18. Федурко М. Морфонологія відіменникового словотворення / М. Федурко. – Київ-Дрогобич : Вимір, 2003. – 271 с.
19. Франко І. Зібрання творів: У 50 т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка; Редкол.: Є. Кирилюк (голова) та ін. / І. Франко. – К. : Наук. думка, 1976-1986.
20. Ціхоцький І. Мова прози Івана Франка (стилістичні новації) / І. Ціхоцький. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 290 с.

REFERENCES

1. Bezpoiasko O., Horodenska H. Morfemika ukrainskoi movy / O. Bezpoiasko, K. Horodenska. – Kyiv: Naukova dumka, 1987. – 211 s.
2. Bilenko T., Stovbur L. Nulsufiksalni deryvaty – linhvopoetychnyi fenomen khudozhnogo movlennia Vasyliia Stusa / T. Bilenko, L. Stovbur // Naukovi zapysky (Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»). Ser. : Filolohichna. – 2011. – Vyp. 21. – S. 10-17.
3. Vokalchuk H. Slovtovorchist ukrainskykh poetiv KhKh stolittia: monohrafiia / H. Vokalchuk. – Ostroh: Nats. un-t «Ostrozka akademiia», 2008. – 536 s.
4. Greshchuk V. Poetychna tvorchist Ivana Franka i rozvytok leksyky ukrainskoi literaturnoi movy kintsia KhIKh – pochatku KhKh st. / V. Hreshchuk // Ivan Franko – pysmennyk, myslytel, hromadianyn. – Lviv, 1998. – S.686–690.
5. Demeshko I. Slovtvorna morfonolohiia deverbatiyv u prozovykh tvorakh V. Vynnychenka / I. Demeshko // Naukovi zapysky KDPU. Serii: Filolohichni nauky (literaturoznavstvo) / red. O. Semeniuk (ta in.). – Kirovohrad : KDPU im. V. Vynnychenka, 2015. – Vyp. 142. – S. 177-181.
6. Diukar K. Osoblyvosti struktury y semantyky okazionalnykh imennykiv iz abstraktnym znachenniam u movotvorchosti T. Melnychuka ta S. Sapeliaka (Elektronnyi resurs) / K. Diukar. – Rezhym dostupu: http://movoznavstvo.com.ua/download/pdf/2013_1/18.pdf.
7. Klymenko N. Skladni imennyky iz znachenniam abstraktnoi dii / N. Klymenko // Movoznavstvo. – 1977. – № 3. – S. 21-28.

8. Kolibaba L. Asymetriia slovotvirnykh spivvidnoshen bahatoznachnykh diiesliv ta imennykovykh deverbatyviv: monohrafiia / L. Kolibaba. – K. : Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy, 2005. – 348 s.

9. Ladyniak N. Aktualizatsiia semantyky lingvalnykh zasobiv tradytsiinoho slovnyka poezii P. Hirnyka (Elektronnyi resurs) / N. Ladyniak. – Rezhym dostupu: http://science.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/7/2014/pdf/ohie/9/1_10.pdf.

10. Levun N. Slovotvirni typy cherezstupeneyvnykh pokhidnykh v ukrainskii movi / N. Levun // Doslidzhennia z leksykologii i hramatyky ukrainskoi movy. – 2015. – Vyp 16. – 103-110.

11. Lesiuk M. Stanovlennia i rozvytok ukrainskoi literaturnoi movy v Halychyni: monohrafiia / M. Lesiuk. – Ivano-Frankivsk: Misto NV, 2014. – 732 s.

12. Maksymets O. Formuvannia slovotvirnoi struktury imenykiv zi znachenniam opredmetnenoï dii v novii ukrainskii movi (kinets XVII – pochatok XXI st.): avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.02.01 / O. Maksymets // Zaporiz. nats. un-t. – Zaporizhzhia, 2008. – 20 s.

13. Neliuba A. Cherezokrove slovotvorennia y innovatsiini yavyshecha v ukrainskii movi (na zrazkakh sufiksalykh deryvativ) / A. Neliuba // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. – 2009. – T. 17. – № 11. – S. 201–209.

14. Prybluda L. Slovotvirna struktura i funktsii abstraktnykh imenykiv v opovidanniakh Oksany Zabuzhko (Elektronnyi resurs) / L. Prybluda. – Rezhym dostupu: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/476>.

15. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tt. / AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. – K. : Naukova dumka, 1970-1980.

16. Taranenko O. Aktualizovani modeli v systemi slovotvorennia suchasnoi ukrainskoi movy (kinets KhKh — pochatok KhKhI st.): monohrafiia / O. Taranenko. – K.: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, 2015. – 248 s.

17. Fateikina L. Zasoby dialektnoho slovtvoru v poeziakh I.Franka («Z vershyn i nyzyn», «Ziviale lystia») / L. Fateikina // Mudryi veleten dukhu i nevtomnyi tytan pratsi. Materialy naukovoï konferentsii, prysviachenoï 150-richchiu vid dnia narodzhennia ta 90-richchia vid dnia smerti I.Ia.Franka. – Simferopol, 2006. – S. 189-192.

18. Fedurko M. Morfonolohiia vidimennykovoho slovtvorennia / M. Fedurko. – Kyiv-Drohobych : Vymir, 2003. – 271 s.

19. Franko I. Zibrannia tvoriv: U 50 t. / AN URSR. In-t I-ry im. T.H. Shevchenka; Redkol.: Ye. Kyryliuk (holova) ta in. / I. Franko. – K.: Nauk. dumka, 1976-1986.

20. Tsikhotskyi I. Mova prozy Ivana Franka (stylistychni novatsii) / I. Tsikhotskyi. – Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2006. – 290 s.